

פג:

כיצד משתתפין פרק שמיני עירובין

עין משפט נר מצוה

מסורת הש"ס

(6) לקמן פ"א (ב) (לעיל ע"ג).
 (7) פ"א (ד) (לעיל ע"ג).
 (8) (לעיל ע"ג).
 (9) (לעיל ע"ג).
 (10) (לעיל ע"ג).
 (11) (לעיל ע"ג).
 (12) (לעיל ע"ג).
 (13) (לעיל ע"ג).
 (14) (לעיל ע"ג).
 (15) (לעיל ע"ג).
 (16) (לעיל ע"ג).

כדי עיטוסיכס. שחם לשים כמדבר עומר לנגולת: איפה ג' אפין כנמחית יליף לה צפרק המורה (דף ע"ג). דכתיב (יחזקאל מה) האיפה והבת זוכן אחד (להם) [יהיה] וכתיב (סס) מעשר הבת מן הכור וכו' שלשים אפין מעשר דדייה כמה היו ג' אפין והעומר עשירית של ג' אפין שהן י"ח קבין שהן ע"ב לוגין עשירית דע' לוגין ז' לוגין עשירית של ג' לוגין חומש הלוג והוא כילה ומומש והיינו דקאמר ז' רבעים ועוד. רבעים רבעי הקב דהיינו ז' לוגין ועוד כילה ומומש: אפין ז' ירושלמי. שהרי ז' מדבריות נעשו ה' ירושלמיים. נשאר לנו לוג מדברי ומומשו דכילה ומומשא היו חומש הלוג כילה חומש לתחם כליים והחומש כילה הוא חוספת כלייה השעיה הרי כילה ומומשו וכן רשעים לוג ירושלמי שהרי ז' חומשין אלו נעשו ה': הרי זה כריא. שאוכל כל רכוב: ומנודך. שאינו אוכל יותר מדאי וכתיב (משלי יג) ונטן רשעים מחקר: בתנאי"ה ג' חומשין אנשי חצר ואנשי מרפסת כו' ולא עירכו. אלו הם אלו אבל עירכו אלו לעצמן ואלו לעצמן. מרפסת ארוכה היא והרבה פתחה לעשות פתוחין לה ויכולן יוצאין כסולם א' לחצר וממנה להרי"ר ואעפ"כ אין אחרין האולי גובהו מרפסת ז' שלא הלכו כסולם אלו להקין ואחרין תורת מחילה עליו ואין אחרין כדאמרין כיצד מעברין (לעיל דף ע"ג): כולם תורת פתח עליו ותורת מחילה עליו והכל להקל ומ"מ שני רשויות הן ואין מוליחין מנו לזו: כל שגבוה ז' אס יש בחצר מל אז עמוד גבוה ז' סמוך למרפסת רשות מרפסת שולטת זו ומשתמשין בה אלו כל בני חצר: צפופים. שהחוליה סמוכה למרפסת. חוליית הנוד קרקע שנטלו בחפירת הנוד והקיפו בו פי הנוד קבוי: גבו' לזה כפפה ולזה כפפה. ב' חצירות שלא עירכו יש

הגהות הב"ח

(6) יב"ב ד"ה ג' דה"ה יעוד לא גרס רש"י בפתח יעוד דמשמעו:

רב ניסים גאון

שנעשו על שירות תרופה נספח גופו מלאכול בתרומה. והמשקין המטמאין נבי יודוין כאוכלין כמו ששנינו במסכת זבין. והשורה שיעורו שפארי. ושעורו שיעורו ברביעית. ולפיכך לא הצריכה טומאת ערב כפי שהיא דרבנן. כדתנאי בתורת כהנים אין האוכל אוכלין טמאין ולא השורה משקין טמאין טמא טומאת ערב. אמרו אין טומאת סוף התורה עולה מידו טומאתו בו כיום.

פשיטא לזה בפתח לזה בפתח הוי חלוק שבין שתי חצרות היינו פתוחין דריא החוליה פיק חלוק. לזה בוריקה ולזה בוריקה היו כותל שבין שתי חצרות. כלומר בתחיתא תניחא. לזה בשילשול ולזה בשילשול היו חרין שבין שתי חצרות. והינו בתחיתא תליחא. לזה בפתח לזה בוריקה היו דרכה כו' רב הונא אמר רב נתן. קא' אהא דאיתא בתחילת פירק חלוק כותל שבין ב' חצרות גבה ורובח ד' ועודו אחד שיה לארין כו'. לזה בפתח לזה בשילשול היו רב רב שיבוי אמר רב נתן. ואיתיה להמירא דיליה בתרה דהויא למירא דרכה כו' רב הונא דתנתיב.

רבינו הגנאל (הבב"ק)

בשילשול. כלומר אין אחד מהן יכול להשתמש בחירי שביתתו אלא על ידי שילשול. לזה בוריקה ולזה בוריקה היו כותל שבין שתי חצרות. לזה בפתח לזה בפתח היו בוריקה. היינו דרכה אמר רב נתן. דאמר בפ' חלוק שבין שתי חצרות. כותל שבין שתי חצרות גבה ורובח ד' ועודו אחד שיה לארין כו'. ועודו אחד שיה לארין כו'. ולזה בפתח לזה בשילשול. בפתח לזה בשילשול היו רב רב שיבוי אמר רב נתן. דאמר חרין שבין שתי חצרות עמוק ז' ורובח ד' ועודו אחד שיה לארין כו'. ולזה בפתח לזה בשילשול דהוי ליה תשיבשו בפתח. לזה בפתח לזה בשילשול. כגון דהוי ליה ח' למעלה וחד למטה והכותל ביניהן. אמ' רב שיבוי אמר רב נתן. דאמר חרין שבין שתי חצרות עמוק ז' ורובח ד' ועודו אחד שיה לארין כו'. ולזה בפתח לזה בשילשול דהוי ליה תשיבשו בפתח. ואקשינן לזו ר'א דקני' במפסת

שבעת רבעים קמה ועוד חייבין בחלה. פי' ז' לוגין ועוד דהיינו כילה וחומש כילה כדפי' בקונטרס והס שש ירושלמיים וה' יספוריות וכסוף כלל גדול (שבת דף ע"ג): היה כתוב בספרים והתנן ה' רבעים קמה ועוד חייבין בחלה ל"ג רש"י (ה) ועוד התם משמע דנשל יספורי אירי והתם לזכא ועוד אלא ה' גלגלוס ור"ח מפרש דלחתי כרבי יוסי וגרסינן ליה שפיר דתנן במס' עדיות (פ"א משה ב) ומימי לה כפ"ק דשבת (דף ע"ג). שמאי אומר מקב לחלה כו' וזכ"ח חמש רבעים קמה חייבין בחלה ור' יוסי אומר חמש פטורים חמש ועוד חייבין ומפרש ר"ח דקבר רבי יוסי דראשית ערקוסים היינו דלחתי הפרשת ראשית תוה חלה שער שיעור ערקוסים דהיינו עיסת מדברית והוא ועוד היינו כדי חלה ומהר"י מפרש דר' יוסי לטעמיה דשמעתין דקאמר חתי פרס ב' כליים שמוקט ושער רבי כ' כליים ועוד א' מכ' כלייה א"כ מו' רבעים קמה ועוד חלה כליים חומש כילה כמנין חלה עלה ועודות ב' כליים ושלה ועודות הרי לרבי יוסי מ"ה כליים וחומש כילה גו' ועודות אע"פ שהאפין והקבין ניתוספו מנין הכליים דקאפי קאי כדמוכח בשמעתין ובכאורה נראה לזן הלכה כרבי יוסי כדאמרין במי שהוליאורו (לעיל דף ע"ג): דהלכה כר' יוסי מחבירו ולא מחבירו ואמרין נמי אמר ליה ר' אלעזר לרב אסי מה אמר רבינו רבינו ר' איל הכי אמר מכלל דייחידא פליג עליה משמע דאי רביס פליגי עליה אין הלכה כר' יוסי אלא כרבי ריהטא דגרסינן בפ' כלל גדול (שבת דף ע"ג) וצפרק אלו עורבין (פסחים דף מה): דנקט הש"ס חמש רבעים ועוד חייבין בחלה משמע דהלכה כר' יוסי: קא' סלקא דעתך

כדי עיטוסיכס וכמה עיסתוים כדי עיסת המדבר וכמה עיסת המדבר דכתיב יוהעומר עשירית האיפה הוא מכאן אמרו ז' רבעים קמה ועוד חייבת בחלה שהן ז' של ירושלמית שהן ה' של ציפורי מכאן אמרו האוכל כמדה זו ה"ז בריא ומבורך יתר על כן רעבתן פחות מכאן מקולקל במעוין: בתנאי"ה אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כל שגבוה ז' טפחים למרפסת פחות מכאן חצרו אבל כמופלגת אפילו גבוה ז' טפחים לחצר ואילו היא סמוכה כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים: גבו' פשיטא לזה בפתח ולזה בפתח היינו חלוקן שבין שתי חצירות לזה בוריקה לזה בשילשול ולזה בפתח היינו חרין שבין ב' חצירות לזה בפתח ולזה בוריקה היינו דרכה בר רב הונא אמר רב נחמן לזה בפתח ולזה בשילשול היינו דרב שיבוי אמר רב נחמן לזה בשילשול ולזה בוריקה אמר רב ישיהוה אסורין ושמואל אמר נותנין אותו לזה שבשילשול שלזה תשמישו בנחת ולזה בתשמישו בקשה ויכל דבר שתשמישו לזה בנחת ולזה בקשה נותנים אותו לזה שתשמישו בנחת תנן אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר קא סלקא דעתך מאי מרפסת בני רשות אחת סמוכה להן ונחה לשתיים להשתמש בה כפתח זה שהוא נוח ליכנס: היינו חלוק שבין ב' חצירות. כלומר מה לא מציעין לן מאי דיניה אם אסור לשניה או מותר דהיינו חלוק שבין ב' חצירות דתנן ביה רזו אחד מעברין רזו שנים מעברין ואם לא עירבו ביחד שניהם אסורים להשתמש בה אם רשות של ארבעה היא רזו רשות אחד. ומנלן דאסורים בה דהא גבי כותל שבין שתי חצירות תנן (לעיל דף ע"ג): היו כדלשו פירות אלו עולין מכלל ואוכלין וכן אלו וכלבד שלא יורדו למטה אלמלא כל היכא דשוי לתרייהו אסרי אהדי וגם כדשאר נמוכה מ' אחרין מקום שאין בו ז' ד' ומתך לבני רה"ו לבני רה"ר לכתף עליו דמקום פטור הוא הא אית ביה ד' אסור לתרייהו. כל זריקה למעלה מ' טפחים וכל שגבול עמוק מ' טפחים וכל תשמיש נוח דקריין ליה פתח לא גבוה קרקעימו ז' טפחים ולא נמוך עשרה טפחים: לזה בוריקה ולזה בוריקה. כל רשות שהיא בין ב' רשויות וקשה משמשה לשניהן לזה גבוה ז' ולזה גבוה עשרה ואין יכולים להשתמש אלא בוריקה הא לא מציעיה לי דהיינו כותל שבין ב' חצירות ואסורין מפורש במשנה דקמי' וכלבד שלא יורדו למטה אלמלא אסורים עם שניהן: היינו חרין. דהוי נמי אסורין לתרייהו דהא הפסק רשות חשיב וכו' דתשמישו שיה לשניהם אסורין זו לחצר רבא (לעיל דף ע"ג). חרין שבין ב' חצירות עמוק מו' ז' וזה שיה לארין נותנין אותו לזה שיה לארין דהוה לזה תשמיש גנחה ולא בקשה שניהן אסורין בו: לזה כפפה ולזה בוריקה. כגון שחצר זו נמוכה וחצר זו גבוהה ומל כנייה גבוה מו' ז' ולו שיה לארין: היינו דרכה כו' רב הונא. צפרק חלוק (לעיל ע"ג). לזה שיה לארין: לזה כפפה ולזה בשילשול. כגון חצר גבוהה מן התל

מאי מרפסת בני ע"ייה. מפרש ר"י ססם פתח עלייה גבוה עשרה מן מרפסת והמרפסת גבוה מן החצר ז' ודך סולמות יורדין מעלייה למרפסת וממרפסת לחצר ודך חצר יולאים רשות הכניס והמרפסת היא של בני עלייה ואין בני החצר אוקרים אותה לבני עליית לפי שהמרפסת היא שלהם והא דקאמר כמורן בשמי גוחטראות כשבאין בני תחתיה דרך עליונה למלאות שאוקרת התחתונה על העליונה היינו כדמפרש בפירקין משום שעשו מחילה בשותפות וכו' עירבו בני עליית יחד אוקרים המרפסת זה על זה משום לזה בשלשול ולזה בשלשול אכל מתמת הסולמות שורדין כהם מן העליות לזה היו אסורין זה על זה דקולם תורת מחילה עליו והשתא פירך לרב שפיר כיון דפתחי עליית וחלוטמיהם גבוהים מן החצר כ' או יותר אמאי נותנין תל ועמוד שנחצר הגבוהים ז' והם כנגד החלונות דגבוהים לבני עליית בשלשול ז' יאקרו לרב בני חצר על בני עליית ע"י זריקה כיון דתל ועמוד היו של שניהם ולא דמי למרפסת שהיא לבני עליית לבדה ואע"פ שיה ועמוד הוא שיה למרפסת ויכול להשתמש מן המרפסת בתל ועמוד כפפה מ"מ לא מיקרי לבני עליית כפפה אלא בשלשול ז' כמרפסת אין בה דיוורין ואינה יכולה לאסור את התל לחצר אלא ע"י עליית ואע"פ שורדין בה מן העליות ומשתמשין בה אינה אוקרת כיון דקולם תורת מחילה עליו והא דאמרין בשמעתין דשבאין בני התחתונה למלאות לא חשיב לבני התחתונה בוריקה לזו משום דקולם חשיב עליו כפפה לאסור אלא דע"י סולם חשיב לבני התחתונה תשמישין גנחה כמו בשלשול אכל כפפה לא חשיב לזו עירף טפי משלשול לאסור ומשני לאותן הדריס כמרפסת פירוש שפתחי עליית תוך עשרה למרפסת דמו ליכא כקולם תורת מחילה: הכי

ז' דאינה משתמשת עליו בחול אלא בשלשול ותורתה שיה לו: היינו דרב שיבוי. דאמר חרין שבין ב' חצירות שניהן חלוק. וכן לזה בשילשול ולזה

יא א מ"י פ"ד מהלכות עירובין הלכה טו ט"ש"ע א"ח כ" שש סוף כ" יב ב מ"י פ"ג מהלכות עירובין הלכה טו:

תורה אור השלם

1. והעמך עשירית האיקפה הוא: שמוה טו לו

מוסף רש"י

ש"י דף פג. על ירי בנו ובהו. כשלים וחייבין כ"ב. כמה הוא שיעורו של עירובי תורתו (תבובות פ"ד). דה רה מתבובים להקל. זה חילוי היה רביל לחיל פה כסגא יתר מחילן סהיה מתקשר פה לכל מינים האכלים לפניו. ור' יהודה היה אומר פה בחיל יותר משפתח. אולם ששע מנין פתחיה (ש"ס). ור' חצי חצייה לפסול את החצירה. החיל שיעור חילי פיה אכלים מתחיל נספח גופו מלאכול בתרומה עד שיעורו הוא כ' כליים. ששכנן לו ז' לקב ח' כליים הוא. אוקר כרי כליים ד' לוגין. חלה מיה כ' ככר ד' כליים. חתי חתי כ' ריחא. ריחא לבסימא שבייה. ריחא חתי לרב המוקט מתוך העיסה ומיניה א"ל. אצ מתוך שילשול חצוניה. ר' יוחנן לז' שיער חתי קב אלא ככר הקוף כדמיידין מן העיסה והוא לקב ארבע סלין חתי כסולג ומשכר שלש טעויות. ממלוא חתי קב שלש טעויות. שפחים הוא מותר כדמיידין שנתן יהי' תשתכר בתבובות פ"ד. וכן נא ש"י דף פג.

ואנשי מרפסת. דיורי עליית כרסה פתוחין לה וקמוץ א"ה ואלו עירבו. שיה חלוק שבין בני מרפסת. אכל עירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן. וכן מרפסת אין אוקרים על בני חצר. אוקרים עליו הפסול דירסת רגלם עליה להרי"ר. דאמרין לעיל בפ' כ"ד מעברין (נ"ג): כולם תורת פתח עליו ותורת מחילה עליו ויכל להקל. ויכל אחרין תורת מחילה עליו ויכלו א"ה. כל שגבוה ז' טפחים. עמוק מ' או יותר. למרפסת. מותר להשתמש בו ולחצר אסור. דהיל' ליה בפתח ולזה בוריקה וש"ס.

רבינו הגנאל

כדי עיטוסיכס. וכמה. כדי עיסת מדבר. כדכתיב והעומר עשירית האיפה. מיכן אמרו שבעת ברביעי קמה ועוד חייבין בחלה שהן שני ירושלמיים וחמש של ציפורי. מיכן אמרו כל האוכל במידה זו הרי זה כריא (ברך) ומבורך. פחות מכן הרי זה מקולקל במעוין. פירוש כמו חולה במעוין הוא. יתר מכן הרי זה רעבתן. פתחי. אנשי חצר ששכחו ולא עירבו כל שגבוה ז' טפחים למרפסת